

Jaarverslag Leerlingzaken

2023-2024

Gemeente Utrecht

Voorwoord

Voor u ligt het jaarverslag 2023-2024 van de afdeling Leerlingzaken van de gemeente Utrecht.

Ieder kind heeft recht op onderwijs. Bij team Leerlingzaken zetten wij ons in voor dit recht. Onze leerplichtambtenaren werken nauw samen met jongeren, ouders, scholen en kernpartners aan de aanwezigheid van álle leerlingen. Het volledig doorlopen van de schoolloopbaan is namelijk van groot belang voor het creëren van gelijke kansen voor alle kinderen en jongeren in Utrecht. Zolang er nog steeds kinderen en jongeren voortijdig schoolverlaten of (langdurig) afwezig zijn, ligt er een uitdaging om ons ieder schooljaar weer hard voor te maken.

Dit schooljaar kende een mooie ontwikkeling in het vergroten van het aantal onderwijs-zorg combinaties voor leerlingen, het mogelijk maken van onderwijs voor nieuwkomers en zelfstandigheid in het Leerlingenvervoer. Tegelijkertijd laten de cijfers zien dat we flinke uitdagingen kennen in het passende aanbod zodat alle leerlingen aan het onderwijs kunnen deelnemen en tot ontwikkeling komen.

In dit jaarverslag leest u de resultaten.

Inhoud

De stad in cijfers	4
Termen	5
Signaal Verzuim	6
Thuiszitters	7
Absoluut verzuim	8
Bemiddeling	8
Vrijstellingen	10
VSV-cijfers	11
Focus	12
Leerlingenvervoer	15

De stad in cijfers

Inwoners Utrecht 2023-2024

374.374 Inwoners Utrecht

80.496 5-23 jarige

Aantal scholen in Utrecht

Aantal scholen
in Utrecht

waarvan
particulier

	Aantal scholen in Utrecht	waarvan particulier
PO incl. SBO	117	0
SO en VSO	12	0
VO	23	3
MBO	7	3

Aantal leerlingen woonachtig in Utrecht

Aantal leerlingen
woonachtig in Utrecht

	Aantal leerlingen woonachtig in Utrecht	Waarvan buiten Utrecht op school	Waarvan binnen Utrecht op school
PO incl. SBO	29.701	560	29.141
SO en VSO	1.508	430	1.078
VO	19.814	4.235	15.579
MBO	6.853	1.770	---

Bron: Openbare data DUO peildatum 1-10-2023

49.596
Leer- of
kwalificatieplichtigen
(5 tot 18 jaar)

Van alle jongeren tussen
17 en 22 jaar, heeft **93,2%**
een startkwalificatie,
inschrijving of vrijstelling

peildatum 10-1-2024.
Bron: Lb en BRP

Termen

Startkwalificatie:

Een havo- of vwo-diploma of een mbo-diploma op minimaal niveau 2

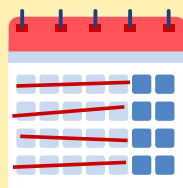
Leerplicht:

Alle kinderen vanaf 5 jaar moeten naar school tot het eind van het schooljaar waarin ze 16 jaar worden

Kwalificatieplicht:

Alle leerlingen van 16 en 17 jaar die nog geen startkwalificatie hebben, moeten een opleiding volgen

Verzuim 18- en 18+

	18-		18+	
	Verzuim meldingen	Unieke Jongeren	Verzuim meldingen	Unieke Jongeren
PO en SBO	170	156	0	0
SO en VSO	235	125	6	5
VO	3035	1286	621	215
MBO	2137	743	3304	1152
totaal	5577	2310	3931	1372

Signaal Verzuim

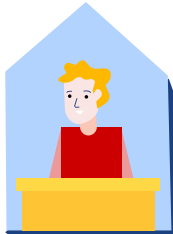
Het belangrijkste signaal waarop de leerplichtambtenaren in actie komen is verzuim. Scholen zijn verplicht om ongeoorloofd verzuim te melden bij de afdeling Leerlingzaken van de gemeente waar de leerling woont die verzuimt. Wanneer er een verzuimmelding binnenkomt neemt de leerplichtambtenaar contact op met de school om af te stemmen wat er nodig is. Soms worden kinderen en jongeren in één schooljaar vaker gemeld. Dit kan zijn omdat het verzuim aanhoudt of omdat er later in het jaar opnieuw verzuim wordt gesignaleerd. De leerplichtambtenaar onderzoekt meldingen van verzuim volgens de Methodische Aanpak Schoolverzuim (afgekort: MAS). In Utrecht werken we in het primair onderwijs en voortgezet onderwijs nauw samen met de jeugdgezondheidszorg, het Buurteam en het Samenwerkingsverband PO en VO, volgens de kernparteraanpak. Met elkaar ondersteunen we de school en haar leerlingen bij vraagstukken rondom onderwijs, ontwikkeling, opgroeien en gezondheid.

In de regio Utrecht hebben we de afspraak dat scholen en MBO instellingen het verzuim van jongeren van 18 tot 23, die geen startkwalificatie hebben, net zo melden als het verzuim van leerplichtige kinderen. Wanneer er een verzuimmelding binnenkomt neemt de leerplichtambtenaar contact op met de school om af te stemmen wat er nodig is. De leerplichtambtenaar doorloopt hierbij dezelfde stappen als bij verzuimmeldingen over leerlingen onder de 18 jaar.

Vestigingsgericht werken (afgekort: VGW)

Vanuit het regionale v s v programma School Werkt is het vestigingsgericht werken ontstaan. Aan elke MBO-vestiging in de Doorstroompunt -regio Utrecht is een leerplichtambtenaar/Trajectbegeleider Doorstroompunt van de afdeling Leerlingzaken verbonden, ook wel de (hoofd)contactpersoon genoemd. Dit betekent dat elke leerplichtambtenaar / Trajectbegeleider Doorstroompunt

een of meerdere opleidingen heeft waaraan hij / zij is verbonden. De (hoofd)contactpersoon houdt de grote lijnen in de gaten, zorgt ervoor dat signalen gebundeld worden en maakt deze bespreekbaar binnen de MBO-vestiging en overlegt waar nodig met de collega's uit de regio. Door een betere samenwerking tussen Doorstroompunt en de mbo's worden signalen van dreigende uitval van een student eerder herkend. Hierdoor kunnen er, na gezamenlijk overleg, tijdig passende interventies worden toegepast. De (hoofd) contactpersoon is regelmatig aanwezig op de mbo-vestiging, onder andere voor het inloopsprekuren. Hierdoor wordt de hoofdcontactpersoon een bekend gezicht binnen de opleiding(en) en zijn er korte lijnen tussen de Trajectbegeleider Doorstroompunt en de MBO vestiging waardoor er een goed zicht is op schoolverzuim.

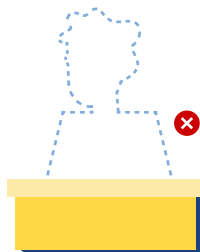

Thuiszitters naar onderwijssoort

	totaal	waarvan > 3mnd	opgelost	18 of verhuisd
PO en SBO	24	16	19	1
SO en VSO	43	38	29	1
VO	93	81	48	5
MBO	55	50	27	13

Thuiszitters

Wanneer een leerling mét een schoolinschrijving gedurende een periode van meer dan vier weken zijn of haar school niet bezoekt, noemen we de leerling een thuiszitter en wordt dit als zodanig geregistreerd. We maken hierbij geen onderscheid in de reden waarom een leerling niet aanwezig is, dus zowel ongeoorloofd verzuim als ziekteverzuim wordt geregistreerd. In Utrecht werken we vanuit de kernpartneraanpak samen met de de leerlingen en hun gezinnen, scholen en de kernpartners (buurtteam, samenwerkingsverband, jeugdgezondheidszorg en leerplicht) om gezamenlijk tot een plan te komen waardoor de leerling weer tot leren en tot ontwikkeling komt. De routekaart thuiszitters (Thuiszitters Aanpak) laat het proces zien van samenwerking rondom een leerling die langdurig niet op school aanwezig is. We vinden het belangrijk om tijdig met elkaar een plan te maken, waarmee we de jongere en het gezin zo goed mogelijk ondersteunen. Dit doen we ook voor de leerlingen die verminderd naar school gaan, maar niet als thuiszitter geregistreerd worden omdat het bijvoorbeeld geen aaneengesloten periode van 4 weken afwezigheid betreft.

Absoluut Verzuim naar onderwijssoort

	totaal	waarvan > 3mnd	geplaatst
PO en SBO	14	10	10
SO en VSO	7	5	3
VO	19	13	12
MBO	17	15	2
geen onderwijs	91	73	24
Totaal	148	116	51

Totaal AV processen: 539

Absoluut verzuim

Wanneer een kind leerplichtig of kwalificatieplichtig is, maar geen schoolinschrijving heeft, spreken we van absoluut verzuim. In het schooljaar 2023 - 2024 waren er 148 kinderen waarvan we op een gegeven moment dachten dat zij absoluut verzuimer waren. Wanneer er sprake lijkt van absoluut verzuim nemen we direct contact op met de ouders of verzorgers om te onderzoeken waarom er geen schoolinschrijving is. Dit doen we door te bellen of te mailen (als er contactgegevens bij ons bekend zijn) of door op huisbezoek te gaan. Soms blijkt dat er toch een schoolinschrijving is, maar dat dit administratief nog niet goed is verwerkt. In sommige gevallen is er echt geen schoolinschrijving. Die situaties staan weergegeven in de cijfers.

Bemiddeling

Naast het behandelen van allerlei soorten verzuim wordt soms ook de hulp van de leerplichtambtenaar ingeroepen door ouders, een school of andere partners. Dit kan dan gaan om een dreigend conflict, het meedenken vanuit onze expertise op schoolloopbanen of bij dreigend verzuim. Dit noemen we bemiddeling.

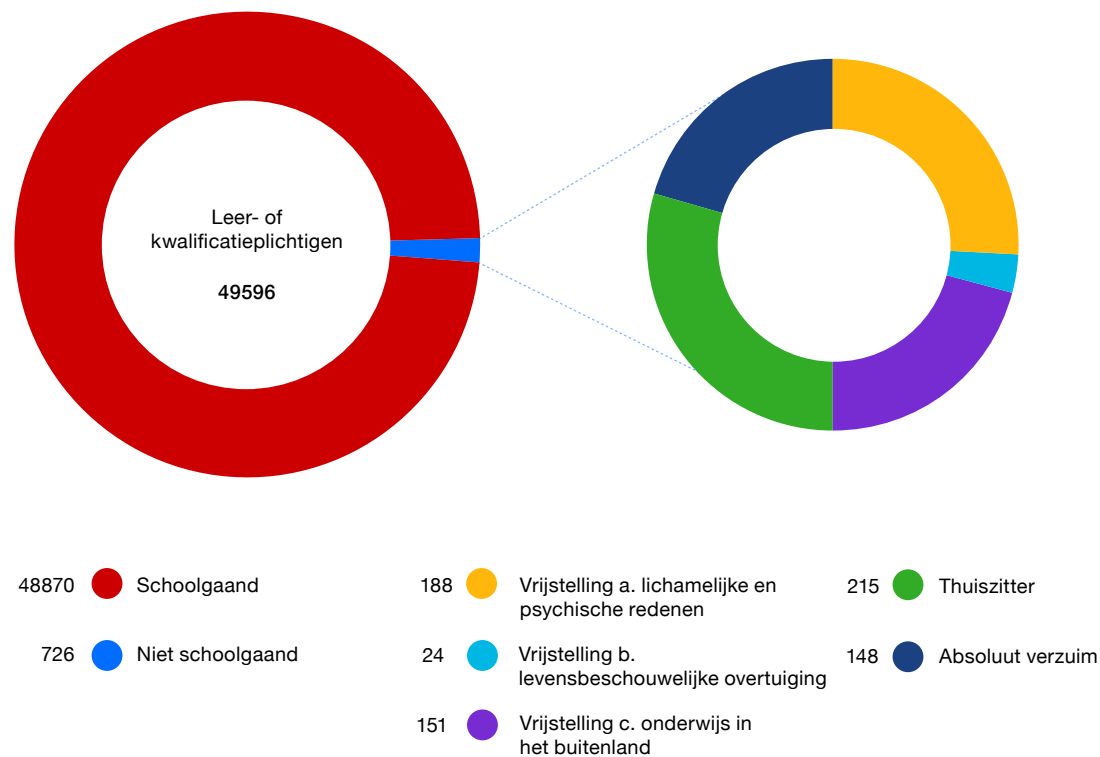
Bemiddeling naar onderwijssoort

	aantal processen	waarvan > 3 maanden
PO en SBO	216	77
SO en VSO	128	46
VO	259	70
MBO	131	23
geen	17	6
totaal	751	222

Niet schoolgaande leerlingen in schema

De figuur hiernaast laat zien hoeveel van het totaal leer- en kwalificatieplichtige leerlingen in de gemeente Utrecht (een deel van het jaar) helemaal niet naar school ging in 2023-2024. Van de 49596 waren dat er 726. Van deze leerlingen hadden er 363 een vrijstelling op grond van de leerplichtwet. 148 leerlingen hadden (een deel van het jaar) geen schoolinschrijving (absoluut verzuim) en 215 hebben langer dan vier weken thuisgezeten terwijl zij wel een schoolinschrijving hadden. In deze figuur zijn de kinderen die verminderd naar school gaan niet opgenomen.

Leer- of kwalificatieplichtigen

Vrijstellingen naar onderwijssoort

	a. lichamelijke en psychische redenen	b. levensbeschouwelijke overtuiging	c. onderwijs in het buitenland
PO en SBO	7	2	91
SO en VSO	38	0	2
VO	3	0	31
MBO	4	0	1
geen onderwijs	136	22	26
totaal	188	24	151

Vrijstellingen

Er zijn situaties waarbij ouders zich kunnen beroepen op een vrijstelling van de leerplicht. Dit kan op de volgende drie gronden:

- omdat een kind om psychische of lichamelijke redenen niet naar school kan.
- omdat ouders overwegende bedenkingen hebben tegen de richting van het onderwijs, op alle binnen redelijke afstand van de woning gelegen scholen waarop de jongere geplaatst zou kunnen worden.
- omdat de leerling een school in het buitenland bezoekt.

In dit jaarverslag zijn alle kinderen meegeteld met een toegewezen lopende vrijstelling in dit schooljaar. In Utrecht gaan we uit van het ontwikkel- en onderwijsrecht van alle kinderen en hebben we daarom de ambitie om het aantal vrijstellingen 5 onder a naar een zo klein mogelijk aantal te brengen. Dit betekent concreet dat als een kind wel leerbaar is, maar tijdelijk niet in staat is om naar school te gaan door psychische/medische problematiek, deze leerling nu geen vrijstelling 5 onder a meer krijgt. We gaan in deze situaties met de leerling en ouders en zowel de onderwijspartners (school en samenwerkingsverband) als met de zorgpartners (Buurtteam, Koos of Spoor) om de tafel om een onderwijs-zorgplan op te stellen. Een voorbeeld hiervan is dat een leerling tijdelijk naar een vorm van dagbesteding gaat en dat een leerkracht op de fiets naar deze dagbesteding komt om het kind / jongere daar onderwijs aan te bieden. Deze beweging draagt bij aan het recht op onderwijs van alle kinderen in de stad Utrecht en aan het vergroten van inclusief onderwijs.

Voortijdig schoolverlaters naar schooljaar

	STAD 2019-2020			STAD 2020-2021			STAD 2021-2022			STAD 2022-2023		
	Deelnemers	VSV	% VSV	Deelnemers	VSV	% VSV	Deelnemers	VSV	% VSV	Deelnemers	VSV	% VSV
VO onderbouw	9125	26	0,28%	9279	18	0,19%	9494	26	0,27%	9699	30	0,31%
VMBO bovenbouw	2939	34	1,16%	2844	38	1,34%	2623	29	1,11%	2685	26	0,97%
MBO niveau 3	4883	18	0,37%	5215	28	0,54%	5540	29	0,52%	5725	41	0,72%
HAVO/VWO bovenbouw	150	19	12,67%	84	9	10,71%	103	16	15,53%	131	24	18,32%
MBO niveau 1	176	54	30,68%	165	38	23,03%	184	52	28,26%	155	39	25,16%
MBO niveau 2	1144	103	9,00%	1166	109	9,35%	1146	137	11,95%	1032	117	11,34%
MBO niveau 3	700	31	4,43%	695	52	7,48%	633	47	7,42%	626	48	7,67%
MBO niveau 4	3527	153	4,34%	3598	149	4,14%	3622	189	5,22%	3453	175	5,07%
eindtotaal	22644	438	1,93%	23046	441	1,91%	23345	525	2,25%	23506	500	2,13%

VSV-cijfers

Vsv'ers zijn jongeren van 12 tot 23 jaar die zonder startkwalificatie het onderwijs verlaten. Een startkwalificatie is een havo- of vwo-diploma of minimaal een mbo-2 diploma. Het vsv-percentage staat voor het aantal vsv'ers als percentage van het aantal onderwijsdeelnemers die aan het begin van het schooljaar ingeschreven staan.

Conclusies

- De vsv-cijfers zijn t.o.v. 2021-2022 gedaald met 0,12%.
- Het grootste percentage vsv zien we bij de Entree en de VAVO. Ook zien we in de afgelopen twee jaar een geleidelijke stijging van het percentage vsv bij de VO onderbouw en havo/vwo bovenbouw. Ten opzichte van vorig jaar zien we een kleine stijging in vsv op mbo niveau 3.
- We zien een lichte daling in vsv bij mbo niveau 1, 2, 4 en vmbo bovenbouw. Op de Entree zagen we dat, ten opzichte van de voorlopige vsv-cijfers 2022-2023, de correctie een daling i.p.v. stijging laat zien in de vsv-cijfers.

Focus

Focus monitort, benadert en begeleidt jongeren tussen de 18-23 jaar die geen opleiding (meer) volgen en nog geen startkwalificatie hebben behaald. We richten ons op de groep jongeren die geen inkomen heeft of een inkomen onder de €580,- Jongeren die wel een inkomen hebben mogen bij scholingsvragen altijd gebruik maken van onze loopbaancoaching. Ons doel voor alle jongeren is ze in beeld te hebben en waar nodig ondersteuning te bieden richting een opleiding en/of duurzaam werk. Daarnaast begeleiden we jongeren die vanuit het praktijkonderwijs, het speciaal voortgezet onderwijs en de entree-opleidingen de overstap gaan maken naar vervolgonderwijs, werk of arbeidsmatige activering.

In schooljaar 2023-2024 hebben we 377 jongeren begeleid die deze overstap gingen maken.

De afdeling Leerlingzaken beschikt als enige afdeling binnen de gemeente over de gehele schoolloopbaan- en inkomensgegevens van bovengenoemde doelgroep. Een deel van onze doelgroep zijn jongeren die recent bij een opleiding zijn uitgevallen. Daarnaast benadert Focus proactief alle voortijdig schoolverlaters (VSV'ers) uit de stad. Dit doen we onder andere in de vorm van huisbezoeken.

We hebben in het schooljaar **23-24** in totaal **1830** jongeren benaderd. Dit aantal staat voor unieke jongeren, die een traject bij Focus hebben gehad gedurende het schooljaar. Een deel van de jongeren is meerdere keren in het jaar benaderd.

We hebben **184** jongeren niet kunnen bereiken en **33** jongeren woonden niet meer op het adres waarop zij stonden ingeschreven.

Er waren **251** jongeren die aangaven geen hulpvraag te hebben en geen begeleiding wensten.

Door de benadering zijn we erachter gekomen dat **167** jongeren toch naar school gingen of zouden gaan, en **31** jongeren bleken toch een startkwalificatie te hebben.

In totaal gaven **565** jongeren aan te werken.

92 jongeren waren ondertussen reeds in begeleiding bij een andere instantie.

Er waren **39** jongeren die recent een aanvraag bij Werk en Inkomen hadden gedaan.

We hebben **359** jongeren actief begeleid, waarvan **121** jongeren een (scholings)adviesgesprek hebben gehad.

157 processen stonden op het moment van ons meetmoment nog open.

We bieden trajectbegeleiding in de vorm van loopbaangesprekken en werken met een uitgebreide intake en loopbaantool. Als er geen voorliggende problemen zijn ondersteunen we de jongeren in de studiekeuze, het aanmeldproces voor een opleiding of bemiddelen we richting passend werk. De intake kan ook een moment zijn om een (scholings)advies te geven, waarna de jongere zelfstandig aan de slag gaat met dit advies.

In totaal hebben we met 121 jongeren enkel een (scholings)adviesgesprek gehad. Hiervan zijn:

- **12** jongeren nu ingeschreven op een school
- **16** aan het werk gegaan
- **1** jongeren in het bezit van een startkwalificatie
- **1** jongeren via werk en inkomen in een traject gegaan richting arbeid en inkomen
- **3** jongeren toegeleid naar arbeidsmatige activering
- **12** jongeren een traject aangegaan bij een andere instantie waaronder hulpverlening.

We maken gebruik van het netwerk van de jobhunters (onderdeel van het WerkgeversServicepunt binnen de gemeente Utrecht). Het betrekken en inzetten van het netwerk van de jongere is een groot onderdeel van onze begeleiding. Daarnaast schakelen we met diverse hulpverleningspartijen en afdelingen binnen de gemeente als blijkt dat er belemmeringen zijn om de stap richting een opleiding of werk te maken. Een deel van onze jongeren is kwetsbaar en heeft al vele momenten van uitval of teleurstellingen gekend. We merken dat veel jongeren moeite hebben zelf de stap te zetten naar de hulpverlening. Daarom verwijzen wij niet zomaar door, maar verbinden wij jongeren aan de juiste hulp totdat de hulp goed op gang is gekomen.

Ongeveer een derde van de jongeren uit onze doelgroep heeft een schoolloopbaan of achtergrond in het speciaal onderwijs of praktijkonderwijs. Zij lopen sneller het risico terug te moeten vallen op ondersteuning vanuit de gemeente. Deze groep geven wij extra aandacht door bijvoorbeeld al aan te sluiten op het moment dat zij uitstromen van onderwijs. Zo is er op alle overgangsmomenten extra aandacht voor deze doelgroep. Deze werkwijze sluit nauw aan bij de ontwikkelingen rondom 'life-coaching' in de gehele RMC-regio. Een life-coach is aanwezig bij belangrijke momenten van jongeren in een kwetsbare positie en verbindt tijdig de juiste partijen. Op deze manier krijgen deze jongeren de juiste begeleiding op het juiste moment en weten ze waar ze terecht kunnen bij hulpvragen.

238 jongeren hebben een intensief begeleidingstraject gehad. Hiervan hebben:

48 jongeren zich ingeschreven op een school

70 jongeren zijn gaan werken

0 jongeren hebben nu een startkwalificatie

18 jongeren zijn via werk en inkomen in een traject gegaan richting arbeid en inkomen

8 jongeren zijn toegeleid naar arbeidsmatige activering

24 jongeren zijn een traject aangegaan bij een andere instantie waaronder hulpverlening

54 jongeren zijn tijdens de begeleiding afgehaakt of buiten beeld geraakt

16 jongeren zijn op dit moment nog actief in begeleiding bij Focus

Soorten vervoer over type onderwijs

	 aangepast vervoer	aangepast vervoer en een vergoeding	 openbaar vervoer vergoeding voor leerling	openbaar vervoer vergoeding voor leerling en begeleider	vergoeding eigen vervoer	 fietsvergoeding voor leerling	fietsvergoeding voor leerling en begeleider	Eindtotaal
Basisonderwijs	7	8	2	3	38		1	59
Taalschool	2		1	45	3			51
Speciaal basisonderwijs	72	34	5	34	23	4	8	180
Speciaal onderwijs	436	111	4	46	106	5	10	718
Voortgezet onderwijs	3	1	10	1	2			17
Voortgezet speciaal onderwijs	284	33	119	19	29	29	1	514
totaal	804	187	141	148	201	38	20	1539

Unieke leerlingen: 1.367

Leerlingenvervoer

Voor kinderen die ondersteuning nodig hebben bij het reizen naar en van school, heeft de gemeente Utrecht de wettelijke taak om te zorgen voor leerlingenvervoer. Leerlingenvervoer is een vergoeding die aan ouders wordt uitgekeerd in de vorm van een voorziening (bijv. een fiets), een kilometervergoeding, of in vorm van aangepast (taxi) vervoer. We willen dat het vervoer zo goed mogelijk aansluit bij de situatie van iedere leerling, dus zorgen we ook voor maatwerk.

Steeds meer zelfstandig reizen

De gemeente Utrecht vindt het belangrijk dat kinderen zo zelfstandig mogelijk naar school gaan, daarom zorgen we er met leerlingenvervoer voor dat kinderen fietslessen krijgen, een e-bike kunnen lenen of zelfstandig met het openbaar vervoer leren reizen. Sommige kinderen maken ook gebruik van een combinatievergoeding, waardoor ze deels met het openbaar reizen en deels met de fiets. Of op sommige dagen zelf gebracht worden, en andere dagen met een taxi meegaan. We hebben meer dan twintig e-bikes verstrekt in 2023-2024, aan leerlingen en aan ouders, zodat zij samen met de fiets naar school kunnen. Bij de e-bikes zit een onderhoudscontract en een budget voor spullen (zoals regenkleding of een helm).

Vergelijking met 2022-2023

Dat steeds meer kinderen zelfstandig reizen, zien we ook terug in de cijfers. In bovenstaande tabel vindt u de cijfers van het leerlingenvervoer in schooljaar 2023-2024. Het aantal unieke leerlingen in het vervoer (1367) is dit schooljaar met twintig leerlingen afgenomen ten opzichte van 2022-2023 (1387). Het aantal leerlingen dat zelfstandig reist is toegenomen met 63 leerlingen; in totaal reisden 141 kinderen in 2023-2024 zelfstandig met het openbaar vervoer en 38 zelfstandig met de fiets.

In de andere beschikbare vervoersvoorzieningen (aangepast vervoer, openbaar vervoer met begeleiding en fiets met begeleiding) is juist een daling in het aantal leerlingen te zien.

